

۱- چه عاملی نقش و سهم زیادی در رونق و شکوفایی فرهنگ و تمدن ایرانی -اسلامی داشت؟ پس از یک قرن فرمانروایی، خلافت عباسیان ضعیف شد و خلفا نمی توانستند قلمرو پهناور خود را به خوبی اداره کنند از این رو، شرایط مناسبی برای تشکیل سلسله های ایرانی به وجود آمد. این سلسله ها نقش و سهم زیادی در رونق و شکوفایی فرهنگ و تمدن ایرانی-اسلامی داشتند.

۲- مهمترین سلسله های ایرانی که در بین قرنهای سوم تا پنجم هجری بر بخشهایی از ایران حکومت می کردند را نام ببرید؟
سلسله های طاهریان - صفاریان - علویان - سامانیان - آل بویه

۳- کدامیک از سلسله های زیر ریشه و تبار ایرانی نداشتند؟

الف) آل بویه () ب) علویان طبرستان (*) ج) صفاریان () د) سامانیان ()

۴- بنیانگذار سلسله طاهریان چه کسی بود؟ طاهر ذوالیمینین

۵- موسس سلسله سامانیان چه کسی بود؟ امیر اسماعیل سامانی

۶- رابطه سلسله های طاهریان و سامانیان با خلفای عباسی چگونه بود؟ این دو سلسله روابطی دوستانه با خلافت عباسیان برقرار کردند و امیران این سلسله ها معمولاً نسبت به خلفا اظهار وفاداری و فرمانبری می کردند.

۷- بنیانگذار کدام سلسله ها بدون اجازه خلفای عباسی حکومت خود را برپا کردند؟ طاهریان - صفاریان - علویان - سامانیان - آل بویه

۸- موسس سلسله صفاریان که بود؟ و با کمک چه کسانی به حکومت رسید؟ یعقوب لیث، با پشتیبانی مردم سیستان به خصوص عیاران به قدرت رسید.

۹- روابط صفاریان با خلفای عباسی چگونه بود؟ روابط صفاریان با خلافت عباسی خصمانه بود.

۱۰- اقدامات یعقوب لیث را بنویسید؟ حکومت طاهریان را برانداخت - به عراق لشکر کشی کرد و قصد داشت بغداد را تصرف کند ولی شکست خورد ولی بر اثر بیماری و مرگ فرصت جبران این شکست را پیدا نکرد.

۱۱- چرا خلفای عباسی دشمن علویان طبرستان بودند؟ چون علویان پیرو مذهب شیعه بودند و حکومت عباسیان را به رسمیت نمی شناختند.

۱۲- روابط سلسله آل بویه با عباسیان چگونه بود؟ روابط آنها به گونه ای دیگر بود، چون آل بویه بغداد را تصرف کردند و خلفای عباسی را تحت نفوذ و سلطه خود گرفتند.

۱۳- کدام سلسله ایرانی بغداد را تصرف کردند و خلفای عباسی را تحت نفوذ و سلطه خود گرفتند؟

الف) آل بویه (*) ب) علویان طبرستان () ج) صفاریان () د) سامانیان ()

۱۴- در دوران حکومت علویان و آل بویه چه چیزی مورد توجه قرار گرفت؟ در دوران حکومت آنها، معارف و فرهنگ شیعه در ایران مورد توجه قرار گرفت و گسترش یافت.

۱۵- به دستور فرمانروایان آل بویه چه کارهایی انجام شد؟ به دستور فرمانروایان آل بویه حرم مطهر امامان (ع) در نجف، کربلا و کاظمین بازسازی شد و مراسم عید غدیر و مجالس سوگواری امام حسین (ع) با شکوه برگزار می شد.

۱۶- کدامیک از سلسله های زیر مذهب شیعه داشتند؟

الف) آل بویه () ب) علویان طبرستان () ج) طاهریان () د) گزینه الف و ب (*)

۱۷- ایرانیان مسلمان در تاسیس و گسترش کدام علوم پیشگام بودند؟ معارف اسلامی - علوم انسانی - علوم تجربی - هنر و ادبیات

۱۸- سخنی از پیامبر در مورد علم و دانش ایرانیان بنویسید.

اگر علم در ستاره ثریا و در آسمان ها باشد، مردانی از سرزمین پارس (ایرانیان) به آن دست پیدا خواهند کرد.

۱۹- اقدامات مهم علمی و فرهنگی ایرانیان در قرون نخست هجری چه بود؟ کتابهای زیادی تدوین کردند- دانشمندان مسلمان ایرانی در رشته های مختلف خوش درخشیدند- قواعد صرف و نحو و دستور زبان و ادبیات عربی را تدوین کردند- انتقال برخی از میراث ادبی و تاریخی ایران باستان به جامعه اسلامی بود.

۲۰- کدام سلسله ایرانی نقش چشمگیری در رونق و شکوفایی فرهنگ و تمدن ایرانی-اسلامی داشتند؟ چرا؟ سامانیان و آل بویه بودند. چون بیشتر فرمانروایان این سلسله ها به علم و ادب علاقه مند بودند و ارزش و احترام زیادی به عالمان، دانشمندان و ادیبان قائل بودند.

۲۱- کدام وزیران سامانی در شمار عالمان و ادیبان نامدار قرار داشتند؟ جیهانی و بلعمی از وزیران سامانیان

۲۲- پس از ورود اسلام به ایران تا مدتها .. عربی .. زبان اداری ایران بود.

۲۳- شاعران معروف دوره سامانی را نام ببرید؟ رودکی (پدر شعر فارسی) و فردوسی

۲۴- از قرن سوم هجری به بعد در نتیجه علاقه کدام حکومت ها به فرهنگ و زبان ایرانی ، رونق ادبیات فارسی آغاز شد؟ صفاریان و

سامانیان

۲۵- فردوسی در اواخر حکومت .. سامانیان .. سرودن شاهنامه را آغاز کرد.

۲۶- از نخستین جلوه های مهم معماری ایرانی -اسلامی .. مساجد .. بودند.

۲۷- کدام آرامگاه ها جلوه شکوهمند میراث معماری ایرانی -اسلامی به شمار می روند؟ آرامگاه امیر اسماعیل سامانی در بخارا و آرامگاه

قابوس و شمگیر در گنبد کاووس

آذر ۱۴۰۵

@motaleat808

فعالیت های درس ۱۲

۱- با توجه به متن درس، آیا سلسله‌های ایرانی از نظر رابطه با خلافت عباسی و چگونگی به قدرت رسیدن، مانند هم بودند؟ مثال بزنید.
 خیر، طاهریان و سامانیان به شرط پرداخت مالیات و حفظ حکومت به تأیید خلیفه رسیدند و مورد حمایت وی قرار گرفتند اما صفاریان، علویان طبرستان و آل بویه بدون اجازه خلفای عباسی حکومت خود را بر پا کردند و به هیچ شرایطی حاضر به اطاعت از عباسیان نبودند و با آنها دشمنی هم می‌کردند.

۲- متنی را که از کتاب تاریخ سیستان انتخاب شده بخوانید. از این متن به چه نکاتی درباره رابطه صفاریان با خلافت عباسی پی می‌برید؟
 نتیجه می‌گیریم که عباسیان حکومت را با حيله و نیرنگ بدست گرفته بودند و قابل اعتماد نیستند چون آنهایی که به عباسیان خدمت کرده بودند نهایتاً با بی‌رحمی عباسیان به قتل می‌رسند و به این دلیل صفاریان با آنها دشمن بودند.

۳- با توجه به نمودار خط زمان در صفحه ۶۹ و نقشه‌های صفحه ۷۰ و ۷۱، جدول زیر را کامل کنید.

نام سلسله	دوره حکومت	مؤسس	پایتخت	قلمرو	اقدامات مهم
طاهریان	قرن ۳	طاهر بن حسین	نیشابور و مرو	خراسان و سیستان و طبرستان	نافرمانی نسبت به مأمون؛ موروئی شدن حکومت در خاندان طاهر؛ توسعه کشاورزی و ترویج سوادآموزی
صفاریان	قرن ۳ و ۴	یعقوب لیث	زرنگ یا زرنگ	سیستان و نواحی مجاور	تسلط یعقوب بر سیستان و تأسیس حکومت صفاری؛ برانداختن سلسله طاهریان؛ لشکرکشی به عراق و شکست از سپاه خلافت، شکست عمرو، جانشین یعقوب از سامانیان.
علویان طبرستان	۲۵۰-۳۱۶ ق	حسن بن زید	آمل	طبرستان (گیلان و مازندران)	انتخاب حسن بن زید به رهبری توسط مردم طبرستان؛ نبرد با طاهریان، صفاریان، سامانیان و خلافت عباسی؛ ترویج فرهنگ شیعه
سامانیان	۲۶۱-۳۹۵ ق	امیر اسماعیل	بخارا	ماوراء النهر	تأیید حکومت امیر اسماعیل سامانی توسط خلیفه عباسی؛ شکست صفاریان و توسعه قلمرو سامانی؛ نبرد با علویان طبرستان؛ درگیری با آل بویه؛ ترویج زبان و ادب فارسی.
آل بویه	۳۲۰-۴۴۷ ق	پسران بویه (علی، حسن، احمد)	اصفهان	بیشتر ایران امروزی و شرق عراق	پسران بویه ولایات مرکزی و جنوبی ایران را تصرف کردند؛ بغداد را تصرف و بر خلافت عباسی تسلط یافتند؛ درگیری با سامانیان؛ ترویج فرهنگ شیعه؛ حمایت از دانشمندان و عالمان

"خود را بیازمایید درس ۱۲"

۱- نام مؤسس سلسله های زیر را بنویسید.

صفاریان:

سامانیان:

طاهریان:

۲- آل بویه پیرو چه مذهبی بودند؟

۳- جیهانی و بلعمی از وزیران بودند.

۴- اقدامات یعقوب لیث را بنویسید؟

۵- شاعران معروف دوره سامانی را نام ببرید؟

۶- پس از ورود اسلام به ایران تا مدت ها فارسی زبان اداری ایران بود. صحیح () غلط ()

بارم نوبت اول

شماره فصل	نمره
فصل اول	۳
فصل دوم	۳/۵
فصل سوم	۳/۵
فصل چهارم	۳
فصل پنجم	۳/۵
فصل ششم	۳/۵

علی ندافی

پانیز ۱۴۰۵

Motaleat808

